

mestu, bio bi samo trideset minuta bliže ničemu. Ona ustade i ode do starog toaletnog stočića od javorovine, sa ovalnim ogledalom, a u ram ogledala utaknute behu žute uvrtnete fotografije od pre samo nekoliko godina, neki dugokosi dečak, Hari, kako mu beše prezime, njegov otac je imao radnju s testeninama, jedno uspijeno lice u nizu lica kojih se jedva i sećala, i ona iščetka kosu posmatrajući sebe i Sajmona u starom, zadimljenom staklu, a Sajmon reče *Kladim se da sanjaš o muškarcima*. Previo se bio napred, i košulja mu se olabavila oko grla. Ona položi ruke na njegov vrat, govoreći *A ja se kladim da su tebi u glavi tvoje gole ženske, a on reče Na šta misliš?* Ona protrlja njegov vrat, idući palčevima gore-dole po njegovoj mrkoj opaljenoj koži, i kroz kosu, i nagavši se, primače mu se toliko da ga zapahnu njen miris, oseti je mal'ne, a saznanje da on želi njene ruke na sebi toliko je rasplai da odjednom posta svesna suvoće u sobi, suvog drveta po celoj kući, stepenica posivelih i iskrivljenih od dugogodišnjeg trčkanja gore-dole po njima, jedino što su čvorovi štrčali kao prištevci, vonj kuhinjskog linoleuma dopirao je do nje dok je tiho govorila Sajmonu, *Ponekad vidim muškarca kako uspravno stoji, a telo mu mokro, i ja polako prelazim prstima po njegovim prsima, kroz dlaku na njegovim prsima*. Ona se očeša o Sajmonova leđa, a zatim ga, malo se nasmejavši, poljubi u vrat i privuče sebi. *To je sve*, prošapta on, i ona ga odgurnu znajući da je bila nepoštena, ali osta nameštajući kosu rukama, i kad se on okrete, očiju uprtih u njene dojke, mrzela ga je što joj je brat, a i zato što nije izgledao ni najmanje postišđen, a bez štida, mislila je, mi smo ništa, te izade iz sobe, otvori vrata na verandi i zateče usnulu staricu kako hrče, čegrtavo skamukanje kroz dvorište, a povodac joj beše iskliznuo iz ruke, te se biser-pevac šepurio po prašini. Ona side u baštu među krinove i bulke i bezglave peteljke.

Dohvati makaze za potkresivanje živice i krete da skraćuje stabljike, a starica, s glogovim štapom između nogu, zabaci glavu i poče ravnomerno da hrče, kao kakav džinovski insekt, pomisli Koleta, a onda se starica upola probudi i pipajući potraži povodac. *Gde je moj pevac*, povika, i ptica, čuvši je, zabode nogom prema stepenicama, a Koleta krete

prema stepenicama s makazama u rukama, a starica se razvika. *Dovedite mi mog pevca, dovedite mi mog pevca*, no Koleta samo stajaše, nesigurna, posmatrajući pticu kako korača prema verandi, uzdignute glave, i ona je potkači nogom ispod trbuha i podiže u vazduh, smejući se, a pevac poče da krešti i lepeče krillima, pa pade pravo na glavu, a starica poskoči i zavrišta *Ko to dira mog pevca*, ptica se otkotrlja tukući nogama po prašini, a starica krete niz stepenice, Sajmon s treskom dođe kroz komarnik vičući na Koletu, ali ova ne obrati pažnju, pevac i ona gledahu se oči u oči, njegov se kljun lagano klata tamo-amo, crvena kresta pada sa strane na stranu, oka s nje ne skida, iza nje viče starica, a ona uto poravnala makaze i krete korak napred, očekujući da ptica skoči i pobegne, no petao ni makac. Samo damaranje u mlohavome mesu njegovog vrata, i kad je stala iznad ptice, ruke joj zadrtahu i samo oseti da njena krv tuče u neskladu s bilom na izduženoj šiji ptice, no pevac podiže nogu i prezirivo koraknu, i tad je bilo gotovo, škljocnuvši, sevnušće makaze za živicu. Krv šiknu iz šije i odrubljene glave, i ona odskoči u stranu, prestrašena, a petlovo telo poče da se povodi, krv u mlazevima, bezglavo telo sumanuto dija po dvorištu, a starica, nepomična u svom slepilu, zakriča kao da pesmom prati ples ptice, *Moj pevac, moj pevac, ko to dira mog jadnog pevca*, i celo joj lice spade, usne povukoše otkrivajući žute zube, suze niz obraze, a pevac pade među krinove.

Posle toga Koleta je svakodnevno vidala staricu iza prozora na spratu, katkad je i Sajmon stajao kraj nje. Vazda u spavaćici, s noćnom kapicom na glavi, stavljala bi srednji prst na usne i tad bi je Sajmon odvodio s prozora. Nekoliko dana padala je kiša, te toliko zahladne da javorovo lišće poče da žuti i crveni. Kad bi Sajmon došao s posla, Koleta bi mu davala ručak, a potom odnosila poslužavnik starici, i dok je ova jela, sedela spram nje. Starica više nije silazila i Koleta reče Sajmonu da kaže starici da je izvukla crnu kralicu iz špila, da je s malom igrom gotovo, ali starica ništa ne uzvratila, kao da, reče Sajmon, i ne zna o čemu Koleta govori.

Koleta ponovo poče da izlazi uveče sama, uzimajući ponekad stari štap od crnoga gloga, za koji je verovala da je čini zanimljivom i elegantnom, jer

negde je bila pročitala da mlada žena koja želi da izgleda tajanstveno treba da nastoji da bude malčice zlokobna, a u najnižoj fioci, u kuglicama naftalina, našla je i divan crni plašt, za koji pomisli da je mogao biti majčin. S večeri bi se obavijala plaštom, a jednom tako odevena ode i do velike plesne dvorane, no mrzelo ju je da ude, nego samo stajaše napolju i slušaše muziku kao da čeka nekoga, a jedno veče dok je sedela u svojoj stolici zabavljajući nekog dosadnog mladića koji je živeo u istoj uličici četiri bašte niže, gore na spratu starica poče da se ljulja, i on pogleda naviše odakle taj zvuk, no Koleta poče štapom da udara u ritmu staričinog ljuljanja, nagavši se napred i udarajući po daskama verande sve brže kako se i starica sve brže ljuljala pokušavajući da umakne Koleti, u to je Koleta preteče te se starica upe da održi isti ritam, što Koleti pričinila radost, lice joj se ozari, a to uplašila momka, no ona prasnu u smeh, a onda, odjednom, starica stade. *Umorna, kladim se*, reče Koleta, i sjajno se osećajući, zavali se u stolici, crni glog joj između nogu, a za nekoliko minuta eto Sajmona na verandi, veli *Trebalo bi da je vidiš, bela je k'o kreč*, a Koleta uzvratila *Trebalo bi ona da vidi mene*, no potom reče svom mladiću *Ali, naravno, ne može jer je slepa*, a Sajmon reče *Sram te bilo* i udalji se teškim korakom, a Koleta reče prijatelju, pošto je izgledao sav pomešten i u neprilici, da je poljubi u obraz, i on je poljubi i potom ponovo sede objumivši kolena rukama, dok je ona sedela gledajući preko vrta kako sunce zalazi iza dvospratnica.

Predvod: Jelena Stakić

Barry Callaghan: *The Black Queen Stories*
Lester & Orpen Dennys Limited, Toronto, 1982.
Prevedena priča *A Terrible Discontent*, str. 15–26.

Bari Kalehen (Barry Callaghan) (Toronto, 1937)
poznati je kanadski pesnik i pripovedač, ali i književni kritičar, scenarista, profesor književnosti i prevodilac (prevodio je i pesme Miodraga Pavlovića na engleski), izdavač i pokretač književnih časopisa i edicija. Priča »Strahovito nezadovoljstvo« objavljena je u zbirci *The Black Queen Stories* (1982).

kula vetrova

vasa pavković

Čujem šamo šapat vetra i pisak senice u krošnji bora, koja naleže na kućni krov.

Ruka je pritisla masivnu kvaku, vrata se bešumno otvaraju. Koraknuo sam u blede osvetljeni prostor predsobla. . .

Opazam policu, na njoj nekoliko naslovnih stranica »Lifea«, jednu Rob-Grijeovu knjigu crnih korica, trofejne rogove srndača na zidu, mrežicu koju je pauk ispleo između paražaka. . .

Prolazim kroz predsoblje, ulazim u kuhinju i otvaram velike kuhinjske prozore. Kroz slobodan otvor, istog časa, upaničeno zujeći, izleću dve sitne zelene muve. Prolazeći kuhinjom, rukavima ru-baške dotičem nameštaj. Iza mene se dižu svetlučavi repovi prašine, koja se još dugo potom komeša u zraku. Glas starice, koji sam napeto očekivao, nije se, međutim, oglasio.

12 x 15

U kuhinji, na stolu prekritom čipkastim stolnjakom, leže tri crno-bele fotografije. 12 x 15.

Fotografija mladog muževnog blondina. On je u šarenom zimskom džemperu. Ruke je, kao u znak predaje, podigao visoko iznad glave. Smeši se onome ko ga fotografiše. U desnom uglu usana svetluca skoro popušena cigareta.

Fotografija zgodne plavuše. Blede francusko lice, krupne nasmejjane oči, neke crte gotovo slične jevrejskim, od ramena duga, valovita kosa, napučene usnice. Plavuša je u tamnoj majici bez rukava, ispod koje se ocrtavaju krupne bradavice na vrhovima limunastih grudi.

I foto dečaka. Njemu je u vreme snimanja bilo jedva pet godina, pa ipak, crte lica neodoljivo pod-

sećaju na lice blondina s prve fotografije. Na dečakovo majici ceri se Miki Maus.

Ostavijam fotografije tamo gde sam ih maločas našao i šapućem: *otročala je do kule vetrova*. Tek što sam prošapnuo ove reči, čini mi se da sam šapnuo: *da imenuješ senke zvezda*, ili neku drugu magičnu rečenicu. . .

OBRISI MOGUĆIH PRIČA

Naravno – tog časa sam na ivici priče. Može da otpočne nestrpljivo i lagano kao dugo očekivan snošaj – dok ovlašni pogled otkriva: neurednu gomilu knjiga i skripti na stočiću, desetarsku uniformu na patosu, bocu lozovače, škare razjapljenih krakova na tepihu, modrikastu kalotu dima oko abažura stone lampe, foto nepoznatog solunca. . .

Naravno, još dalje, pogled je mogao doći: burdelje u predgrađu, u zamazanom prozorčetu: ikonu pozlaćenih ivica sa žalobnim likom trojeručice, poljsku dvbojnicu, nekoliko crnačkih glavica boje trulih urmi, plavu staklenku u kojoj venu tri maslačka, crvotočinu nalik na crno sazvežđe. . .

I još dalje – da li uopšte ći do tamo? – kuvano jaje koje kruži po crnom trokutu uspaljenice, metalni vojnički (?) krevet, primerak »Humanitea« u košu za smeće, komadiće vate natopljene (mentalnom) purpurnom. . .

EPILOG

Koraknuo sam nevoljno do vitrine, otkrinuo stakleno krilice i sa heklanog miljea podigao posmrtnice. Jednu za ženu – Marija i dečaka – Anton i drugu za muškarca u džemperu – Andre. Na poleđinama: umrli, umro. Datumi nevažni.

Škroto za epilog.

Stojim pred vratima bele kamene kuće. Vrata su načinjena od mrko obojenog orahovog drveta. Na njihovom gornjem delu, upravo u visini očiju, izrezbaren je reljef koji prestavlja bigotičan prizor nesumnjive ljupkosti. Scena na reljefu, naime, prikazuje Isakovu žrtvu. Stojeći na stepeništu ispred tamnog pravougaonika vrata, osvrćem se: iza mene su – aleja plavičastih topola kroz koju sam maločas protrčao, a ispred kuće, na širokom, ravnom platou, okruženom zelenim travnjacima, leži petnaestak metara dug i desetak metara širok bazen za kupanje – skoro do ivice napunjen vodom. Na dnu bazena može se videti jednostavna romboidna šara, a površinom vode pluta velika žuta lopta. Naleti vetra nagone loptu da plovi čas u jednom, čas opet u drugom pravcu, sa labudom elegancijom. Iza bazena, u prostoru travnjaka računaju se sitnim šljunkom posute stazice kao nekakav negativ lavirinta.

U KUĆI

Ne pokušavam da se setim gde i kada sam prvi put susreo gore opisani prizor: kuću od belog kamena, bazen, vodu u njemu – obojenu modrom galicom, bigotični reljef, brižljivo negovane travnjake po kojima, nečujno trepereći, lelujuju senke topola, stazice posute sitnim belim šljunkom, veliku žutu loptu, figuru mladog čoveka, pred vratima – oznojano lice. . .

Pokucao sam. Čekanje je potrajalo nekoliko trenutaka.

Piljim, ne razmišljajući, u Isaka na vratima. Možda i pola minuta.

U kući se ništa nije pomerilo.